

Knud Heinesen, formaður í Fíggjargrunninum:

Vanligt at gjalda skuld í góðum tíðum

- Spurningurin er, hvussu haldgott búskaparliga framgongdin í Føroyum er, tí hon í høvuðsheitinum stavar frá fiskiskapinum og lága rentustøðinum í løtuni. Í øllum londum við stórari skuld, er tað náttúrligt at fáa skuldina niður í góðum tíðum, sigur formaðurin í Fíggjargrunninum m.a. í samrøðuni, í samband við frágreiðingina hjá Ráðgevandini nevndini

DAGNY JOENSEN

Í sambandi við frágreiðingina hjá Ráðgevandini nevndini hjá forsætisráðharranum, sum kom herfyri, hava vit tosa við Knud Heinesen um ymsk viðurskifti

Eitt nú leggur frágreiðingin upp til, at føroyingar skulu tákta í fíggjarliga, minka sethúsarentuna, ikki broyta nógaldandi mvg-skipan, minka stuðulsskipanir í fiskivinnuni o.s.fr.

Annfinn Kallsberg, landsstýrismaður í fíggjarmálum, er ikki samdur. Hann vil broyta mvg-skipanina, veita skattalætta og stuðul til fiskivinnuna. Hvat heldur Knud Heinesen um tað?

- Tað er at fegnast um, at tað nú búskaparliga gongur fram í Føroyum. Tað sæst á yvirskotinum hjá Landskassanum, sum í høvuðsheitinum stavar frá Føroya Banka, sigur Knud Heinesen.

Fiskivinnan og lága rentustøði

- Orsøkin til at Føroya Banki er førur fyri at gjalda upphæddina, er jú tekin um framgongd í Føroyum.

- Onnur gleðilig hending er, at tað nú er yvirskot á handilsjvnaðinum, men ikki minst gleðiligt er tað, at arbeiðsloysið minkar.

Knud Heinesen setir tó spurnartekin við, hvussu haldgott fíggjarliga framgongdin er, tí hon í høvuðsheitinum stavar frá fiskiskapinum, og lága rentustøðinum í løtuni.

Eingin veit, hvussu leingi nógur fiskur verður at fáa í føroyskum sjógvi, ella hvussu leingi rentan verður so lág, sum hon er nú.

- Tí er vandin fyri búskaparligari afturgongd stórur. Tað skal eisini takast við, at almenna skuldin er ógvuliga stór. Í einhvørjum landi við so stórari skuld, er tað náttúrligt at fáa skuldina niður í góðum tíðum, sigur Knud Heinesen.

- Er tað ein trupulleiki fyri føroyska búskapin, at politikararnir ikki vilja sleppa ymsu stuðulsskipanunum?

Stuðulsskipanir hanga ikki saman

-Tað er ikki so týðningarmikið at tosa um einstøku stuðulsskipanir. Áhuga-verdandi er, at allar tær almennu stuðulsskipanirnar tað veri seg ískoyti, avgjöld og skattafrádráttir - sinamillum eiga at vera tengdar saman, so tað tæni einum endamáli - nevnliga at styrka vinnuliga menningina í Føroyum.

- Eitt er at tryggja eitt forvarliga fiskitryst, annað er at fáa ein fiskiflota, sum í stóð svarar til veiðumøguleikarnar. Triðja er at hava kappingarførar fiskiðnað, og ikki minst, at ein stóri partur av veiðuni verður landað í Føroyum.

- Tað krevur so eisini at rávørin verður meira góðskað, umframt at neyðugt er við stóri kappingarferi í útflutninginum, sigur Knud Heinesen.

Hann heldur, at eingi av hesum viðurskiftum er nóg góð sum er. Tí er vandin fyri afturgongd so stórur, um fiskiskapin minskar, ella rentustøðið hækkar.

- Sambært frágreiðingini, fæst ikki eins góður prisur í Føroyum og aðrastaðni. Tað hevur m.a. við sær at hýrnar minka, revsing verður sett fyri at landa uttanlands o.s.fr.?

- Trupulleikin er, at ymsu ískoytis- og avgjaldsskipanir tilsamans ikki geva eitt úrslit. Eg nevndi t.d. týðningin av at hava kappingarføra fiskivinnu. Við hesum meini eg eina fiskivinnu, sum er før fyri at gjalda eins nóg og skipini fáa aðrastaðni.

Ikki geva Framtaksgrunninum karakter

Síðani kemur spurningurin, um ov nóg flakavirki eru í Føroyum, sambært metingum, tá Fiskavirking verður stovnað, og til nú Framtaksgrunnurin hevur tikið yvir?

- Við hesum leggur tú upp til, at eg skal gera viðmerkingar til leiklutin hjá Framtaksgrunninum, við keypinum av Fiskavirking, sigur Knud Heinesen.

Sum formaður í Fíggj-

ingargrunninum, heldur hann ikki, at tað er hansara uppgáva at geva Framtaksgrunninum karakter fyri sítt arbeiði. Spurningurin um at víðgera Fiskavirking, sum var ein partur hjá Fíggjargrunninum fyrri fleiri árum síðan, og til Framtaksgrunnin og Fiskavirking í dag, er ein long søga, sum hann ikki heldur hóskar á hesum stað.

- Er ov nóg virkir í Føroyum?

- Spurningurin kann ikki svarast fyri seg. Um stóri nógdir vóru landaðar í Føroyum, og rávørin varð góðskað meira, so hevði verið pláss fyri fleiri virkjum, enn í dag, sigur Knud Heinesen.

- Er føroysk vinnulívsfólk og sölufólk før fyri at kappast við hini í uttanlands?

- Tað haldi eg ikki er høvudstrupulleikin. Eg haldi, at Føroyar eiga nóg, góð vinnulívsfólk. Trupulleikin er, at føroyingar ikki fáa bygnaðin í fiskivinnuni at hanga saman.

Vilja føroyingar loysing, fáa teir tað

- Trupla samskiptið við danir hava fingið føroyingar at tosa um loysing. Er tað ein haldgóð loysin?

- Um meirluti er fyri loysing í Føroyum, so er einki ivamál. So verður tað gjørt. Tað er upp til føroyingar at svara fyri hesum spurningi.

Knud Heinesen hevur gjølla lista landsfundi hjá Javnaðarflokkinum, um at seta eina sjálvstýrslóg í gildi, sum avloysir heima-stýrslógina, men hann heldur, at tað er ógvuliga torført at skilja ítøkliga, hvat tað er, sum flokkurin vil broyta, í mun til nógaldandi skipan.

- Eg vil kortini halda, at danska stjórnin er sinnað at dagføra Heima-stýrslógina, sigur Knud Heinesen.

- Einki samband hevur verið millum danska og føroyska Javnaðarflokkin í longri tíð. Er broytt mýnstrið í samskiptinum, tekin um nýggja siðvenju í sosialdemokratiska flokkinum?

- Soleiðis sum eg siggi

hetta, so eru viðurskiftini tíverri vánaligari nú enn eg kann minnst tey hava verið, síðani Klaksvíksstríðið. Tað er hugstoytt, sigur Knud Heinesen.

- Eg vóni, at ymsu samráðingarnar um skuld og afturgjalding, og eisini úrslitið av bankakanningini fara at vísa seg at gerast grundarlagið fyri, at bota um viðurskiftini millum Danmark og Føroyar.

- Heldur tú at tað hevði gagnað, um vit fingu annað slag av samstarvsskipan, enn vit hava í dag?

- Einki broyttist við bert at seta aðra lóg í gildi, men meira áhugavert kundi verið at tosa um, hvat ein nýggj lóg í innihaldi skuldi snú seg um.

- Eg dugi kortini væl at siggja nøkur sjónarmið, tankar og kenslur í uppskotinum, men eg haldi, at Javnaðarflokkurin skuldi arbeitt víðari við uppskotinum, so tað verður meira ítøkligt.

Bankakreppan og atvoldin til hana slítandi

- Høvdur tú sumgarnal politikari og ráðharri nakra ábending um, hví kreppan millum londini gjørdist so stór?

-Tað er torført at siga. Ein frágreiðing er kanska stóru trupulleikarnar, sum Føroyar ikki hava havt áður í okkara tíð, hevur fært til ymsar meiningar, hvussu kreppan átti at verið loyst.

- Hvørt hetta sipar til persónar og meira kenslubornar tankar, veit eg ikki, men eg haldi, at harðrenði veru-

leikin við bankakreppu og atvoldin til hana, hevur verið ov tung at hardfara.

- Tað hevur gingið út yvir tey fyrr so góðu viðurskiftini millum londini.

- Er tað ókannleiki til føroysk viðurskifti, sum hava elvt til stóru álitiskreppuna millum Føroyar og Danmark?

- Tað hugsi eg ikki. Danska stjórnin hevur allar móguleikar at seta seg inn í føroysk viðurskifti.

Politiskt óveruligt at kapitalisera blokkin

- Høvdur tað verið gott hugskot at kapitalisera blokkin?

- Eg dugi ikki at ímynda mær, at tað hevði verið politiskt meirlut fyri tí í Fólkatunginum, sigur Knud Heinesen.

Hann heldur, at fyri tað fyrsta er talan um stóra upphædd - 14 mia. krónur, hava verið nevndar - at gjalda einaferð. Umframt tað, so hevði danski staturin als onga ávirkan fingið, hvussu peningurin varð nýttur, ella til hvørji endamáli. Knud Heinesen heldur kapitaliseringina av blokkinum vera politiskt heilt óveruligt.

Í løtuni stur ein arbeiðsbólkur, sum hevur til uppgávu at meta um, hvørt bankin skal privatiserast.

Álit um at privatisera bankan til várs

- Er tað gott hugskot at privatisera bankan aftur?

- Um tað kann eg bert siga, at tað stendur í felagsavtaluni millum Føroya og

Knud Heinesen, formaður í Fíggjargrunninum, hevur serligt innlit, tá tað um føroysk viðurskifti ræður, Hann er av føroyskari ætt og skilir málið, eins og hann dugir at lesa føroyskt og kann fylgja við, hvat verður sagt og skrivað í Føroyum. Hann er formaður í stýrinum fyri Tele-Danmark, sum herfyri gjørdi størsta danska sölusáttmálan nakrantíð við felag í USA

dansku stjórnina, at ognarvirðiskiftini millum bankan og Fíggjargrunnin skulu endurskoðast og móguliga avtakast við tíðini.

- Eg eri formaður í Fíggjargrunninum, og tað er álagt okkum at arbeiða við einum uppskoti um lutvís avmarking í eiga viðurskiptunum hjá grunninum.

- Í løtuni arbeiða við uppskotinum, sum skal verða eitt liðugt álit til várs, sigur Knud Heinesen. Tað verður almennt kunngjørt í ársfrágreiðini hjá Fíggjargrunninum kemur í mars mánað 1998. Áðrenn hetta, vil hann einki siga um framtíðina hjá bankanum.

- Tað er mín skylda mótvegis Landsstýri og tingi, at hesi verða kunnað um hetta, áðrenn tað kemur fram í fjølmóðunum, sigur Knud Heinesen.